

مشخصات درس - نیمسال اول ۱۴۰۶-۱۴۰۵		
عنوان درس: برنامه ریزی و ارزشیابی برنامه های رفاه اجتماعی		
شماره درس: ۶۱۷۵۰۳		
تعداد و نوع واحد: ۲ واحد نظری		
رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد سلامت و رفاه اجتماعی		
روز و ساعت اجرا: دوشنبه ۱۲-۱۰		
پیش نیاز درس: روش تحقیق کیفی و کمی		
تعداد دانشجو: ۱ نفر	نماینده دانشجویان:	محل برگزاری کلاس: دانشکده مدیریت
مسئول درس		
نام و نام خانوادگی: دکتر مصطفی امینی رارانی		
آدرس دفتر و شماره تماس: دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی، طبقه دوم. تلفن: ۳۷۹۲۵۱۵۰		
روز و ساعت مراجعه دانشجویان جهت رفع اشکال و سایر موارد: دوشنبه ها ساعت ۱۲ و نیم تا ۱۴		
آدرس پست الکترونیکی: mostafaaminirarani@gmail.com		
اهداف و روش ها		
شرح درس: برنامه ریزی و ارزشیابی، دو فرآیند به هم پیوسته در چرخه مدیریت برنامه های توسعه و رفاه اجتماعی هستند. بدون ارزشیابی، برنامه ها نمی توانند از اثربخشی، کارایی، برابری و پایداری خود آگاه شوند و بدون برنامه ریزی مبتنی بر شواهد، ارزشیابی نیز به ابزاری بدون کاربرد تبدیل می شود. در حوزه رفاه اجتماعی، ارزشیابی برنامه ها از اهمیت مضاعف برخوردار است؛ زیرا این برنامه ها با زندگی گروه های آسیب پذیر، حقوق شهروندی و عدالت اجتماعی سر و کار دارند. این درس برای دانشجویان کارشناسی ارشد سلامت و رفاه اجتماعی طراحی شده است تا آنان را با مفاهیم بنیادین ارزشیابی برنامه، اهمیت و اهداف آن در رفاه اجتماعی، رویکردهای مختلف ارزشیابی، تفاوت نظام مراقبت و ارزشیابی، مراحل تدوین طرح ارزشیابی، چارچوب CDC، ارزیابی تأثیر اجتماعی (اتا) و ارزیابی تأثیر سلامت (پیوست سلامت) آشنا سازد. دانشجویان در این درس می آموزند چگونه یک برنامه رفاه اجتماعی را بر اساس مدل های علمی ارزشیابی کنند و یافته های ارزشیابی را به تصمیم گیری و اصلاح برنامه پیوند دهند.		

اهداف کلی درس:

آشنا ساختن دانشجویان با مباحث مربوط به برنامه ریزی و ارزشیابی برنامه های رفاه اجتماعی و روش های مختلف انجام آن

اهداف اختصاصی:

دانشجو باید در پایان این درس بتواند:

۱. حیطه شناختی:

انتظار می رود دانشجو در پایان این دوره قادر باشد:

- ۱) تعاریف ارزشیابی برنامه و مفاهیم مهم آنرا شرح دهد.
- ۲) اهمیت و اهداف ارزشیابی برنامه های مرتبط با رفاه اجتماعی را بیان نماید.
- ۳) انواع رویکردهای ارزشیابی برنامه های سلامت و رفاه اجتماعی را توضیح دهد.
- ۴) تفاوت های بین نظام های مراقبت و ارزیابی برنامه های سلامت و رفاه اجتماعی را با ارزشیابی برنامه های سلامت و رفاه اجتماعی تبیین نماید
- ۵) مراحل و نحوه تدوین برنامه ارزشیابی را توضیح دهد.
- ۶) چارچوب CDC برای ارزشیابی برنامه در بخش سلامت و رفاه اجتماعی را توضیح دهد.
- ۷) با توجه به مراحل شش گانه مدل ارزشیابی CDC یک برنامه رفاه اجتماعی را ارزشیابی کند.
- ۸) چگونگی انجام و مراحل ارزیابی تاثیر اجتماعی (اتا) را تشریح نماید.
- ۹) چگونگی انجام و مراحل ارزیابی تاثیر سلامت (پیوست سلامت) را تشریح نماید.

۲. حیطه نگرشی:

- ۱) باور به ضرورت و ارزش ارزشیابی به عنوان ابزاری برای یادگیری سازمانی، پاسخگویی، شفافیت و بهبود مستمر برنامه های توسعه و رفاه اجتماعی
- ۲) تعهد به رعایت اخلاق حرفه ای در ارزشیابی، شامل بی طرفی، محرمانگی، شفافیت، مشارکت ذی نفعان و احترام به کرامت گروه های آسیب پذیر
- ۳) حساسیت به عدالت اجتماعی، برابری و حقوق انسانی در طراحی و اجرای ارزشیابی برنامه ها و توجه به صدای گروه های حاشیه ای و کم برخوردار
- ۴) نگرش مثبت به فرهنگ ارزشیابی و تصمیم گیری مبتنی بر شواهد و پذیرش نقش داده ها و یافته های ارزشیابی در اصلاح سیاست ها و برنامه های رفاه اجتماعی
- ۵) مسئولیت پذیری حرفه ای نسبت به پیامدهای ارزشیابی برای برنامه ها، سیاست ها و زندگی مردم و تعهد به استفاده از یافته ها برای بهبود واقعی خدمات و مداخلات اجتماعی

۳. حیطه مهارتی:

- ۱) توانایی طراحی و تدوین طرح ارزشیابی برای یک برنامه سلامت یا رفاه اجتماعی بر اساس مراحل و چارچوب CDC و با رعایت اصول روش شناسی کمی و کیفی
- ۲) توانایی به کارگیری رویکردها، مدل ها و ابزارهای ارزشیابی برنامه و تفکیک نظام مراقبت از ارزشیابی، به منظور گردآوری، تحلیل و تفسیر داده های مرتبط با برنامه های رفاه اجتماعی
- ۳) توانایی انجام ارزیابی تاثیر اجتماعی (اتا) و ارزیابی تاثیر سلامت (پیوست سلامت) برای یک برنامه یا سیاست توسعه و تدوین گزارش تحلیلی/سیاستی با ارائه توصیه های اصلاحی مبتنی بر شواهد

روش تدریس: در این درس از روش سخنرانی توسط استاد (lecture based) و پرسش و پاسخ و بحث نقادانه فردی و گروهی (student based) بصورت تعاملی استفاده خواهد شد. همچنین به منظور کاربردی کردن مباحث در عمل دانشجویان وظیفه دارد به دلخواه خود و راهنمایی استاد مربوطه، یکی از برنامه ها یا سیاست های رفاه اجتماعی را ارزشیابی نماید.
وسایل و تجهیزات آموزشی مورد نیاز: کامپیوتر شخص یا لب تاپ، وایت بورد، دیتاشو
روش ارزشیابی: ۱) شرکت فعال در کلاس ها و مشارکت در پرسش و پاسخ ۲) تحلیل سیاست یکی از حوزه های مرتبط با رفاه اجتماعی (سلامت، آموزش، مسکن، اشتغال و تامین اجتماعی) ۳) امتحان میان ترم (بنابه صلاحدید) ۴) ارائه کلاسی ۵) امتحان پایان ترم
سیاستها و قوانین درس: - حضور به موقع و منظم در کلاسها و وقت شناسی - دانشجوی بر اساس مطالعات فردی، آمادگی کامل برای شرکت فعال در کلاس و بحث های گروهی داشته باشد. - انجام تکالیف در بازه زمانی مقرر شده - دانشجوی می بایست ارائه کلاسی را در زمان مقرر و با بهترین کیفیت علمی ارائه نماید.
نحوه مشارکت فعال فراگیران: - پرسش و پاسخ - طراحی سناریو - بحث گروهی - نقد، ارزیابی سیاست ها و برنامه های رفاه اجتماعی
شرح وظایف نماینده کلاس: - پنج دقیقه قبل از کلاس حضور داشته باشند - سیستم کامپیوتر و دیتاشو را راه اندازی کنند - هماهنگی های لازم جهت امورات کلاس را انجام دهند
منابع درس

1. Wholey, J., Hatry, H., & Newcomer, K. ***Handbook of practical program evaluation (3rd edition)***, 2010. Jossey-Bass.
2. U.S. Department of Health and Human Services Centers for Disease Control and Prevention. Office of the Director, Office of Strategy and Innovation. ***Introduction to program evaluation for public health programs: A self-study guide***. Atlanta, GA: Centers for Disease Control and Prevention, 2011.
3. ***Developing an Effective Evaluation Plan***. Atlanta, Georgia: Centers for Disease Control and Prevention, National Center for Chronic Disease Prevention and Health Promotion, Office on Smoking and Health; Division of Nutrition, Physical Activity, and Obesity, 2011.
4. Becker HA, Vanclay F, editors. ***The international handbook of social impact assessment: Conceptual and methodological advances***. Edward Elgar Publishing; 2003
5. Roy Kwiatkowski, ***Canadian handbook on health impact assessment***, volume 1, 2004.

۶. سایر منابع اینترنتی

جدول زمان بندی درس

جلسه	موضوع	مدرس	نوع کلاس	منبع
۱	آشنایی با درس، اهداف آموزش و مسئولیت های دانشجو، مقدمه ای بر مشکلات اجتماعی و ارزشیابی برنامه و ارزشیابی برنامه های سلامت و رفاه اجتماعی	دکتر امینی	حضور	Wholey, J., Hatry, H., & Newcomer, K. Handbook of practical program evaluation (3rd edition), 2010. Jossey-Bas
۲	تعاریف ارزشیابی و ارزشیابی برنامه، آشنایی با مفاهیم مهم در ارزشیابی برنامه، اهمیت و اهداف ارزشیابی برنامه های سلامت و رفاه اجتماعی	دکتر امینی	حضور	Wholey, J., Hatry, H., & Newcomer, K. Handbook of practical program evaluation (3rd edition), 2010. Jossey-Bas
۳	شناسایی انواع برنامه های سلامت و رفاه اجتماعی جهت ارزشیابی	دکتر امینی	حضور	Developing an Effective Evaluation Plan. Atlanta, Georgia: Centers for Disease Control and Prevention, National Center for Chronic Disease Prevention and Health Promotion, Office on Smoking and Health; Division of Nutrition, Physical Activity, and Obesity, 2011
۴	تبیین تفاوت های بین نظام مراقبت و ارزشیابی برنامه های سلامت و رفاه اجتماعی	دکتر امینی	حضور	U.S. Department of Health and Human Services Centers for Disease Control and Prevention. Office of the Director, Office of Strategy and Innovation. Introduction to program evaluation for public health programs: A self-study guide. Atlanta, GA: Centers for Disease Control and Prevention, 2011
۵	آشنایی با انواع رویکردهای ارزشیابی برنامه های سلامت و رفاه اجتماعی	دکتر امینی	حضور	U.S. Department of Health and Human Services Centers for Disease Control and Prevention. Office of the Director, Office of Strategy and Innovation. Introduction to program evaluation for public health programs: A self-study guide. Atlanta, GA: Centers for Disease Control and Prevention, 2011

۶	برنامه ارزشیابی (تعاریف برنامه ارزشیابی، هدف از تدوین برنامه ارزشیابی، مراحل و نحوه تدوین آن)	دکتر امینی	حضور	U.S. Department of Health and Human Services Centers for Disease Control and Prevention. Office of the Director, Office of Strategy and Innovation. Introduction to program evaluation for public health programs: A self-study guide. Atlanta, GA: Centers for Disease Control and Prevention, 2011
۷	استفاده از چارچوب CDC برای ارزشیابی برنامه در بخش سلامت و رفاه اجتماعی (شرح چارچوب، مفاهیم بنیادین چارچوب، استانداردهای اساسی برای ارزشیابی اثربخش (utility, feasibility, propriety, accuracy))	دکتر امینی	حضور	U.S. Department of Health and Human Services Centers for Disease Control and Prevention. Office of the Director, Office of Strategy and Innovation. Introduction to program evaluation for public health programs: A self-study guide. Atlanta, GA: Centers for Disease Control and Prevention, 2011
۸	مراحل انجام ارزشیابی برنامه سلامت و رفاه اجتماعی: ۱- درگیر کردن ذی نفعان ۲- توصیف برنامه سلامت و رفاه اجتماعی ۳- تمرکز طرح ارزشیابی برنامه رفاه اجتماعی	دکتر امینی	حضور	U.S. Department of Health and Human Services Centers for Disease Control and Prevention. Office of the Director, Office of Strategy and Innovation. Introduction to program evaluation for public health programs: A self-study guide. Atlanta, GA: Centers for Disease Control and Prevention, 2011
۹	امتحان میان ترم	-	حضور	-
۱۰	مراحل انجام ارزشیابی برنامه سلامت و رفاه اجتماعی: ۳- تمرکز طرح ارزشیابی برنامه رفاه اجتماعی ۴- جمع آوری اطلاعات و شواهد معتبر ۵- تجزیه و تحلیل و نتیجه گیری ارزشیابی	دکتر امینی	حضور	Knoepfel P, Larrue C, Varone F, Hill M. U.S. Department of Health and Human Services Centers for Disease Control and Prevention. Office of the Director, Office of Strategy and Innovation. Introduction to program evaluation for public health programs: A self-study guide. Atlanta, GA: Centers for Disease Control and Prevention, 2011
۱۱	مراحل انجام ارزشیابی برنامه سلامت و رفاه اجتماعی: ۵- تجزیه و تحلیل و نتیجه گیری ارزشیابی ۶- انتشار و به اشتراک گذاشتن نتایج بدست آمده جهت اصلاح و بهبود برنامه های سلامت و رفاه اجتماعی	دکتر امینی	حضور	U.S. Department of Health and Human Services Centers for Disease Control and Prevention. Office of the Director, Office of Strategy and Innovation. Introduction to program

Becker HA, Vanclay F, editors. The international handbook of social impact assessment: Conceptual and methodological advances. Edward Elgar Publishing; 2003	حضور	دکتر امینی	ارزیابی تأثیر برنامه های اجتماعی (پیوست اجتماعی)؛ بخش اول: (پیامدهای اجتماعی برنامه های توسعه ای، شکل گیری ارزیابی تأثیر اجتماعی و تعاریف آن، ابعاد نظری و روش شناختی ارزیابی تأثیر اجتماعی)	۱۲
Becker HA, Vanclay F, editors. The international handbook of social impact assessment: Conceptual and methodological advances.	حضور	دکتر امینی	ارزیابی تأثیر برنامه های اجتماعی (پیوست اجتماعی)؛ بخش دوم: (ابعاد نظری و روش شناختی ارزیابی تأثیر اجتماعی)	۱۳
Becker HA, Vanclay F, editors. The international handbook of social impact assessment: Conceptual and methodological advances.	حضور	دکتر امینی	ارزیابی تأثیر برنامه های اجتماعی (پیوست اجتماعی)؛ بخش سوم: مراحل انجام ارزیابی تأثیر اجتماعی و ارائه یک نمونه ارزیابی تأثیر اجتماعی	۱۴
Becker HA, Vanclay F, editors. The international handbook of social impact assessment: Conceptual and methodological advances.	حضور	دانشجو	ارزیابی تأثیر برنامه های سلامت (پیوست سلامت)	۱۵
Becker HA, Vanclay F, editors. The international handbook of social impact assessment: Conceptual and methodological advances. Edward Elgar Publishing; 2003	حضور	دانشجو	ارزیابی تأثیر برنامه های سلامت (پیوست سلامت)	۱۶
-	حضور	دانشجو	ارائه دانشجویان	۱۷